ARREST VAN HET HOF (EERSTE KAMER)
VAN 27 MEI 1982 [1]

Provveditorie Marittime S. Giacomo SpA tegen Administratie van de Staatsfinanciën — Douanekantoor Genua (verzoek om een prejudiciële beslissing, ingediend door het Tribunale te Genua)

„Uitvoerheffing voor suiker — tijdstip van opeisbaarheid"

Zaak 196/81

Samenvatting

Landbouw — Gemeenschappelijke ordening der marken — Suiker — Uitvoerheffing — Opeisbaarheid uiterlijk op ogenblik van vervulling douaneformaliteiten — Inning op later tijdstip — Geen verval van vordering

(Verordening nr. 1076/72 van de Commissie, artikel 3, lid 2)

De uitdrukking „uiterlijk op het moment van de vervulling van de [douane-]formaliteiten eisbaar" in artikel 3, lid 2, van verordening nr. 1076/72 van de Commissie tot vaststelling van nadere regelen betreffende de heffingen bij uitvoer in de sector suiker, moet niet in die zin worden opgevat, dat zij een vervaltermijn stelt, doch aldus dat zij bedoeld is voor het geval waarin het tijdstip van de vaststelling en daarmee van het opeisbaar worden van de schuld is gelegen vóór de dag waarop de douaneformaliteiten worden vervuld. De voldoening en inning van de heffing in eigenlijke zin, dat wil zeggen de betaling ervan, kunnen derhalve ook in een later stadium plaatsvinden.

In zaak 196/81,

betreffende een verzoek aan het Hof krachtens artikel 177 EEG-Verdrag van het Tribunale te Genua, Eerste burgerlijke kamer, in het aldaar aanhanging geding tussen

PROVVEDITORIE MARITTIME S. GIACOMO SPA, te Milaan,

1 — Procestaal: Italiaans.

en

ADMINISTRATIE VAN DE STAATSFINANCIËN — DOUANEKANTOOR GENUA,

om een prejudiciële beslissing over de uitlegging van artikel 3, lid 2, van verordening nr. 1076/72 van de Commissie van 25 mei 1972 tot vaststelling van nadere regelen betreffende de heffingen bij uitvoer in de sector suiker en tot wijziging van verordening (EEG) nr. 2637/70 (PB L 121 van 1972, blz. 22),

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE (Eerste kamer),

samengesteld als volgt: G. Bosco, kamerpresident, A. O'Keeffe en T. Koopmans, rechters,

advocaat-generaal: G. Reischl
griffier: J. A. Pompe, adjunct-griffier

het navolgende

ARREST

De feiten

De feiten van de zaak, het procesverloop en de krachtens artikel 20 van 's Hofs Statuut-EEG ingediende opmerkingen kunnen worden samengevat als volgt:

I — Ontstaan en loop van het geding

1. Verordening nr. 1009/67 van de Raad van 18 december 1967 houdende een gemeenschappelijke ordening der markten in de sector suiker (PB 308 van 1967 blz. 1), bepaalt in artikel 16, lid 1 — zoals gewijzigd bij verordening nr. 607/72 van de Raad van 23 maart 1972 (PB L 75 van 1972, blz. 4) —:

„Indien de cif-prijs voor witte suiker of ruwe suiker hoger is dan de drempelprijs, wordt bij uitvoer van het betrokken produkt een heffing toegepast die gelijk is aan het verschil tussen deze prijzen.

Wanneer het gevaar bestaat dat de suikervoorziening van de Gemeenschap

of van een van de gebieden van de Gemeenschap, niet meer kan geschieden tegen een prijspeil dat wordt begrensd door de drempelprijs, kan bij uitvoer van het betrokken produkt een speciale heffing worden toegepast. In geval van toepassing van de bepalingen van deze alinea, kunnen de bepalingen van de voorgaande alinea niet worden toegepast.

Behoudens door de Raad volgens de procedure van lid 3 vastgestelde andersluidende bepalingen, is de eventueel toe te passen heffing of speciale heffing die welke op de dag van uitvoer geldt." [1]

Doel van deze heffingen was, de Gemeenschap een toereikende suikervoorziening te garanderen, door de prikkel voor uitvoer weg te nemen in tijden dat de stijging van de wereldmarktprijs uitvoer aantrekkelijk maakt.

Voor deze uitvoerheffingen zijn nadere regels vastgesteld bij de reeds genoemde verordening nr. 1067/72 van de Commissie, die in artikel 3 bepaalt:

„1. Behalve de gevallen waarin de speciale heffing bij uitvoer wordt bepaald in het kader van een openbare inschrijving, zijn de in artikel 1 bedoelde heffingen die, welke gelden op de dag waarop de in artikel 8, lid 2, tweede alinea, sub b, van verordening (EEG) nr. 1373/70 bedoelde douaneformaliteiten worden vervuld.

2. De heffingen worden geïnd door de Lid-Staat op wiens grondgebied de in lid 1 bedoelde formaliteiten worden vervuld. Zij zijn uiterlijk op het ogenblik waarop voornoemde formaliteiten worden vervuld, eisbaar."

De heffingen zijn die welke gelden op de dag waarop de douaneformaliteiten worden vervuld. Volgens artikel 15, lid 5, van verordening nr. 1373/70 van de Commissie van 10 juli 1970 houdende gemeenschappelijke uitvoeringsbepalingen inzake het stelsel van invoer-, uitvoer- en voorfixatiecertificaten voor landbouwprodukten waarvoor een stelsel van gemeenschappelijke prijzen geldt (PB L 158 van 1970, blz. 1), is dit

„... de dag waarop door de douane de verklaring wordt aanvaard waarbij de aangever zijn wil kenbaar maakt om de betrokken produkten uit te voeren ... of ... onder douanecontrole te plaatsen ..."

2. Tussen augustus en december 1974 voerde Provveditorie Marittime S. Giacomo SpA, te Milaan — een leverancier van scheepsbehoeften die de lijnschepen van de scheepvaartmaatschappij „Italia" van levensmiddelen voorziet — enkele partijen geraffineerde suiker (in totaal 261 033 kg) naar Zwitserland uit. Op het moment van uitvoer werden geen heffingen verlangd.

In de eerste twee maanden van 1975 besloot de douane te Genua, over te gaan tot invordering van in totaal LIT 151 038 885 wegens heffingen uit hoofde van verordening nr. 1009/67, die zij bij vergissing niet bij de vervulling van de douaneformaliteiten had verlangd.

Partijen in het hoofdgeding verschillen van mening over de oorsprong en de herkomst van de litigieuze waar. Volgens de exporteur was de waar, die in zijn particulier entrepot te Genua-Rivarolo was opgeslagen, uit verschillende bronnen afkomstig en opgeslagen „allo stato estero" (als buitenlands produkt). Hij

1 — In verordening nr. 3330/74 wordt geen onderscheid meer gemaakt tussen heffing en speciale heffing.

stelt van de douane toestemming te hebben gekregen om de waar in het vrije verkeer te brengen. Volgens de Administratie der Staatsfinanciën daarentegen zou de litigieuze suiker van communautaire oorsprong en herkomst zijn.

De exporteur kwam tegen de betalingsbevelen van de douane in verzet bij het Tribunale te Genua, stellende dat de vorderingen van de Administratie der Staa s-financiën onwetig waren. Hij beriep zich hiervoor onder meer op artikel 3, lid 2, van verordening nr. 1076/72, dat zijns inziens uitdrukkelijk vastlegt op welk tijdstip de heffing opeisbaar wordt, namelijk „uiterlijk op het ogenblik waarop [de douane-]formaliteiten worden vervuld", waaruit zou volgen dat, zo van dit recht geen gebruik wordt gemaakt, de aanspraak op de heffing vervalt. Nu in de door de exporteur ingediende stukken specifiek om een vergunning tot uitvoer van de suiker werd gevraagd, had de douane, als zij had gemeend dat de exportheffingen verschuldigd waren, de litigieuze betaling kunnen verlangen op het moment dat zij de aangifte ten uitvoer aanvaardde. Waar de douane bij de vervulling van de douaneformaliteiten geen betaling van de speciale heffing had verlangd, zou haar recht op latere inning ervan zijn vervallen.

Voor het Tribunale erkende de Administratie der Staatsfinanciën dat de dag van de vervulling van de douaneformaliteiten samenvalt met die waarop de douane de in- of uitvoeraangifte in ontvangst neemt, maar volgens haar moest hierin de verwezenlijking van de eerste fase van het ontstaan der douaneschuld worden gezien: de vaststelling en inning van de douanerechten zou dan normaliter de volgende fase zijn. Zij achtte het uitgesloten dat de betrokken bepaling een vervaltermijn zou hebben ingevoerd, die de bevoegde autoriteiten van de Lid-Staat zou beletten de speciale heffing na te vorderen wanneer deze op het tijdstip van de vervulling van de douaneformaliteiten bij vergissing niet was opgeëist.

3. Van mening dat zich hier een vraag over de uitlegging van een gemeenschapsbepaling voordeed, heeft het Tribunale te Genua bij beschikking van 25 mei 1981 besloten de behandeling van de zaak te schorsen en het Hof krachtens artikel 177 EEG-Verdrag een prejudiciële vraag voor te leggen over de uitlegging van artikel 3, lid 2, van verordening nr. 1076/72, voor zover dit bepaalt dat de in artikel 1 bedoelde heffingen „uiterlijk op het ogenblik waarop voornoemde formaliteiten [i.e. de douaneformaliteiten] worden vervuld, eisbaar zijn." Deze vraag luidt als volgt:

„Wat is de precieze betekenis van het woord ‚uiterlijk'? Heeft dit inzonderheid betrekking op het tijdstip waarop het bedrag van de heffing wordt vastgesteld, of op het aanvangstijdstip dan wel het eindtijdstip van de opeisbaarheid in eigenlijke zin (invorderbaarheid)?"

De beschikking van het Tribunale te Genua is op 2 juli 1981 ter griffie van het Hof ingekomen.

Krachtens artikel 20 van 's Hof Statuut-EEG zijn schriftelijke opmerkingen ingediend door de SpA Provveditorie Marittime S. Giacomo, vertegenwoordigd door E. Airenti, advocaat te Milaan; de Italiaanse regering, vertegenwoordigd door I. M. Braguglia, avvocato dello Stato; en de Commissie van de Europese Gemeenschappen, vertegenwoordigd door haar juridisch adviseur R. Wainwright als gemachtigde, bijgestaan door G. Berardis, lid van de juridische dienst van de Commissie.

Het Hof heeft, op rapport van de rechter-rapporteur en gehoord de advocaat-generaal, besloten zonder instructie tot de mondelinge behandeling over te gaan en de zaak met toepassing van artikel 85, paragraaf 1, van het Reglement voor de procesvoering naar de Eerste kamer te verwijzen.

II — Bij het Hof ingediende schriftelijke opmerkingen

1. Opmerkingen van de SpA Provveditorie Marittime S. Giacomo

Volgens de exporteur volgt uit artikel 3, lid 2, van verordening nr. 1076/72 duidelijk, dat de heffing moet worden geïnd op het ogenblik van de vervulling van de douaneformaliteiten, dat wil zeggen op het moment dat de waren of de daarop betrekking hebbende documenten aan de douane van de Lid-Staat worden aangeboden. Na die datum kan de Lid-Staat de heffing niet meer innen.

Bij gebreke van specifieke, communautaire of nationale bepalingen die de administratie daartoe bevoegd verklaren, konden de Italiaanse autoriteiten een handelaar achteraf niet alsnog aanspreken na hem eerst een uitvoervergunning te hebben gegeven zonder betaling van gemeenschapsheffingen te verlangen, omdat zij meenden dat deze niet verschuldigd waren.

De exporteur verklaart, het Tribunale te hebben verzocht nog enkele andere vragen aan het Hof voor te leggen. In de allereerste plaats rijst namelijk de vraag hoe suiker die een „buitenlands produkt" is, bestemd voor „scheepsbevoorrading", naar gemeenschapsrecht moet worden gekwalificeerd. Dit produkt moet volgens hem worden geacht te zijn vrijgesteld van alle gemeenschapsrechten, ongeacht of het in een publiek entrepot dan wel in een particulier entrepot is opgeslagen. Op dit punt mag er geen verschil in behandeling bestaan en een in een particulier entrepot opgeslagen produkt moet worden geacht evenzeer „staatloos" te zijn als een produkt dat in een publiek entrepot is opgeslagen.

Het betrokken produkt valt niet onder de werkingssfeer van de verordeningen nrs. 1009/67 en 1076/72. Blijkens de douanedocumenten is het immers in de Gemeenschap binnengebracht ter bevoorrading van schepen en bijgevolg is het een extracommunautair produkt. Een groot deel van de suiker is in werkelijkheid afkomstig uit de vallei van Aosta, een gebied waarvoor binnen de Gemeenschap een speciale regeling geldt, en kan dientengevolge niet als gemeenschapssuiker worden aangemerkt. Zij is immers afkomstig „uit een gebied dat wat de rechtsmacht betreft, gemeenschapsrechtelijk gezien buiten de Gemeenschap viel en valt."

2. Opmerkingen van de Italiaanse regering

Volgens de Italiaanse regering blijkt bij onderzoek van artikel 3, lid 2, tweede volzin, van verordening nr. 1076/72 niet, dat deze bepaling het recht om de heffing te innen, aan een bepaalde termijn zou hebben gebonden. Zij doet dus niet af aan het recht en de plicht van de Lid-Staat die abusievelijk geen heffing heeft geïnd bij de vervulling van de douaneformaliteiten, om vervolgens binnen de eventueel krachtens het nationale recht geldende verjaringstermijn tot invordering over te gaan.

De „douaneformaliteiten" bestaan in de aanbieding van het uitvoercertificaat aan het douanekantoor (artikel 8, lid 2, sub b, van verordening nr. 1373/70). Het uitvoercertificaat wordt geacht te zijn gebruikt wanneer het aan het douanekantoor is aangeboden en de douane de verklaring heeft aanvaard waaruit de wil tot uitvoer blijkt. De vervulling van de douaneformaliteiten houdt overigens niet in, dat de ten uitvoer aangegeven produkten ook werkelijk de grens van het douanegebied van de Gemeenschap overschrijden; zij kunnen onder douanecontrole blijven tot zij de Gemeenschap verlaten (artikel 15, lid 5, sub b, van verordening nr. 1373/70). In een dergelijk geval moet de litigieuze bepaling aldus worden uitgelegd, dat zij het tijdstip waarop de bevoegde autoriteiten van de Lid-Staat de heffing kunnen opeisen, vervroegt tot op het tijdstip waarop het uitvoercertificaat aan het douanekantoor wordt aangeboden, ook al vindt de feitelijke uitvoer nog niet plaats. Behalve dat de aanbieding van het uitvoercertificaat dus in de regel bepalend zal zijn voor de toepasselijke heffing, bepaalt zij ook het moment waarop de heffing moet worden betaald.

Noch de letterlijke, noch de logische of systematische interpretatie van de litigieuze bepaling levert argumenten op voor het bestaan van een vervaltermijn. Dat de Lid-Staat het verschuldigde bedrag „uiterlijk" op een bepaald moment moet opeisen, betekent niet, dat als hij dit nalaat, het recht en de plicht om het bedrag op te eisen, ten aanzien van de particulier vervalt. Ofschoon dus het woord „uiterlijk" duidelijk wijst op de bedoeling de inning van de heffing niet te vertragen, is het overigens wel in zoverre minder juist gebruikt, dat in de onderhavige regeling geen eerder moment valt aan te wijzen waarop het verschuldigde bedrag opeisbaar zou worden. Dit bevestigt dat het woord de betekenis heeft van „onverwijld", dat wil zeggen: direct op het moment waarop de douaneformaliteiten worden vervuld.

Volgens het besluit-„Eigen middelen" van de Raad van 21 april 1970 worden ook heffingen door de Lid-Staten „overeenkomstig de nationale wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen" geheven; in 1972 was men nog niet eens begonnen met de gedeeltelijke harmonisatie van deze bepalingen. Het is daarom, zoals het Hof meermaals heeft beslist — onder meer in de gevoegde zaken 66, 127 en 128/79 (Salumi, Jurispr. 1980, blz. 1237) — „een aangelegenheid van de nationale rechtsorde van elke Lid-Staat om, voor zover dienaangaande in het gemeenschapsrecht niets is bepaald, de modaliteiten en de voorwaarden voor de inning van de communautaire financiële lasten in het algemeen en de landbouwheffingen in het bijzonder vast te stellen." Een gemeenschapsbepaling die zonder enige rechtvaardiging zou voorzien in het verval van de bevoegdheid van de staat om tot inning van een vordering over te gaan, zou volstrekt onverklaarbaar zijn. Een dergelijk verval van rechten heeft bovendien het karakter van een uitzondering op en een afwijking van de in de verschillende Lid-Staten geldende beginselen ter zake van de inning van schuldvorderingen. Een gemeenschapsregeling waarmee men een dergelijk verval van rechten zou willen invoeren, zou dan ook een duidelijke, expliciete bepaling van die strekking moeten bevatten, hetgeen in casu niet het geval is.

3. Opmerking van de Commissie

Volgens de Commissie wordt het woord „uiterlijk" niet gebruikt om aan te geven dat er op een bepaald moment sprake is van een soort verval van de fiscale

schuld, maar om aan te geven dat het moment waarop de schuld ontstaat en daarmee opeisbaar wordt, ook kan liggen vóór de dag waarop de douaneformaliteiten worden vervuld. Dit is trouwens gewoonlijk het geval. Uiteraard kan, overeenkomstig een onbetwist beginsel van belastingrecht, de werkelijke vaststelling en de inning van de heffing, dat wil zeggen de betaling ervan, in een later stadium plaatsvinden.

Wanneer de gemeenschapsregeling voorziet in de betaling van uitvoerheffingen, wordt het ontstaan van de belastingschuld van de handelaar stelling niet verhinderd door het feit dat deze onbekend is met zijn verplichtingen of daarvan niet in kennis is gesteld. Zou het ontstaan van de schuld afhankelijk zijn van subjectieve, variabele factoren, dan zouden immers de doelstellingen van economisch beleid, met het oog waarop de uitvoerheffingen worden toegepast, worden gefrustreerd. Wanneer men aanvaardt dat de belastingschuld vervalt wanneer de terzake bevoegde ambtenaar niet meteen om betaling ervan vraagt, dan komt dat bovendien neer op het scheppen van volstrekt ongerechtvaardigde, discriminatoire situaties.

Op het gebied van het douanerecht is de rechtsfiguur van verval van recht onbekend; ofschoon er om weldbekende redenen van rechtszekerheid wel sprake kan zijn van verjaring. Dat een vordering opeisbaar is, betekent niet dat de crediteur haar op straffe van verval moet opeisen, doch slechts dat hij daarvan binnen de verjaringstermijn betaling kan verlangen.

Bij gebreke van een gemeenschapsregeling terzake, is met betrekking tot de inningsprocedure voor fiscale heffingen, en met name de gevolgen van de verjaring, het nationale recht van toepassing. En dit was ook het geval ten tijde van de feiten van het hoofdgeding.

Eerst met de vaststelling van verordening nr. 1697/79 van 24 juli 1979 (PB L 197 van 1979, blz. 1), in werking getreden op 1 juli 1980, heeft de Raad een regeling getroffen voor de navordering van niet van de belastingschuldige opgeëiste rechten bij invoer of bij uitvoer voor goederen welke zijn aangegeven voor een douaneregeling waaruit de verplichting tot betaling van dergelijke rechten voortvloeide.

De Commissie stelt het volgende antwoord voor:

„Het woord ‚uiterlijk' in artikel 3, lid 2, tweede volzin, van verordening nr. 1076/72 geeft aan, dat de verplichting tot betaling van de uitvoerheffing normaliter voor de handelaar ontstaat op de dag dat de douaneformaliteiten worden vervuld; zij kan echter ook op een eerder tijdstip ontstaan: in beide gevallen gaat het om het tijdstip waarop de douaneschuld opeisbaar wordt, in die zin dat de bevoegde instantie vanaf dat tijdstip tot inning kan overgaan."

III — Mondelinge behandeling

Ter terechtzitting van 4 februari 1982 zijn mondelinge opmerkingen gemaakt door de Italiaanse regering, vertegenwoordigd door de avvocato dello stato I. M. Braguglia, en de Commissie van de Europese Gemeenschappen, vertegenwoordigd door G. Berardis, lid van haar juridische dienst, als gemachtigde.

De advocaat-generaal heeft ter terechtzitting van 1 april 1982 conclusie genomen.

In rechte

1 Bij beschikking van 25 mei 1981, ingekomen ten Hove op 2 juli daaropvolgende, heeft het Tribunale te Genua krachtens artikel 177 EEG-Verdrag een prejudiciële vraag gesteld over de uitlegging van artikel 3, lid 2, van verordening nr. 1076/72 van de Commissie van 25 mei 1972 tot vaststelling van nadere regelen betreffende de heffingen bij uitvoer in de sector suiker en tot wijziging van verordening (EEG) nr. 2637/70 (PB L 121 van 1972, blz. 22).

2 Het hoofdgeding betreft de inning van de gemeenschapsheffing bij uitvoer voor partijen geraffineerde suiker, die de vennootschap Provveditorie Maritime S. Giacomo — een bedrijf dat de lijnschepen van de scheepvaartmaatschappij „Italia" van levensmiddelen voorziet — tussen augustus en december 1974 naar Zwitserland heeft geëxporteerd. De waar was aanvankelijk bestemd voor de bevoorrading van de schepen en was opgeslagen in het particulier entrepot van verzoekster in Genua-Rivarolo.

3 Op het tijdstip waarop de uitvoer plaatsvond, dat wil zeggen bij de vervulling van de douaneformaliteiten, was geen heffing opgelegd. Later evenwel, in januari 1975, zond de douane te Genua verzoekster een betalingsbevel, met de verklaring dat de niet-toepassing van een heffing op een vergissing had berust.

4 Verordening nr. 1009/67 van de Raad van 18 december 1967 houdende een gemeenschappelijke ordening der markten in de sector suiker (PB nr. 308 van 1967, blz. 1), bepaalt in artikel 16, lid 1, zoals gewijzigd bij verordening nr. 607/72 van de Raad van 23 maart 1972 (PB L 75 van 1972, blz. 4):

„Indien de cif-prijs voor witte suiker of ruwe suiker hoger is dan de drempelprijs, wordt bij uitvoer van het betrokken produkt een heffing toegepast die gelijk is aan het verschil tussen deze prijzen.

Wanneer het gevaar bestaat dat de suikervoorziening van de Gemeenschap of van een van de gebieden van de Gemeenschap, niet meer kan geschieden tegen een prijspeil dat wordt begrensd door de drempelprijs, kan bij uitvoer van het produkt een speciale heffing worden toegepast. In geval van toepas-

sing van de bepalingen van deze alinea, kunnen de bepalingen van de voorgaande alinea niet worden toegepast.

Behoudens door de Raad volgens de procedure van lid 3 vastgestelde andersluitende bepalingen, is de eventueel toe te passen heffing of speciale heffing die welke op de dag van uitvoer geldt." (In verordening nr. 3330/74 wordt geen onderscheid meer gemaakt tussen heffing en speciale heffing).

Doel van deze heffingen was, de Gemeenschap te verzekeren van een toereikende suikervoorziening, door de prikkel voor uitvoer weg te nemen in tijden dat de stijging van de wereldmarktprijs uitvoer aantrekkelijk maakte.

5 Verder worden in voornoemde verordening nr. 1076/72 van de Commissie uitvoeringsbepalingen voor deze uitvoerheffingen vastgesteld. Artikel 3 bepaalt:

„1. Behalve in de gevallen waarin de speciale heffing bij uitvoer wordt bepaald in het kader van een openbare inschrijving, zijn de in artikel 1 bedoelde heffingen die, welke gelden op de dag waarop de in artikel 8, lid 2, tweede alinea, sub b, van verordening (EEG) nr. 1373/70 bedoelde douaneformaliteiten worden vervuld.

2. De heffingen worden geïnd door de Lid-Staat op wiens grondgebied de in lid 1 bedoelde formaliteiten worden vervuld. Zij zijn uiterlijk op het ogenblik waarop voornoemde formalieteiten worden vervuld, eisbaar."

6 Nadat de vennootschap San Giacomo bij het Tribunale te Genua verzet had gedaan tegen de betalingsbevelen van de douane, heeft deze rechterlijke instantie het Hof de volgende vraag voorgelegd:

„Wat is de precieze betekenis van het woord ‚uiterlijk'? Heeft dit inzonderheid betrekking op het tijdstip waarop het bedrag van de heffing wordt vastgesteld, of op het aanvangstijdstip dan wel het eindtijdstip van de opeisbaarheid in eigenlijke zin (invorderbaarheid)?"

7 De in bovengenoemde verordeningen bedoelde heffingen zijn die welke gelden op de dag waarop de douaneformaliteiten worden vervuld. In artikel 15, lid 5, van verordening nr. 1373/70 van de Commissie van 10 juli 1970 houdende gemeenschappelijke uitvoeringsbepalingen inzake het stelsel van invoer-, uitvoer- en voorfixatiecertificaten voor landbouwprodukten waarvoor

een stelsel van gemeenschappelilke prijzen geldt (PB L 158 van 1970, blz. 1), wordt deze dag gedefinieerd als

„... de dag waarop door de douane de verklaring wordt aanvaard waarbij de aangever zijn wil kenbaar maakt om de betrokken produkten uit te voeren, ... of ... onder douanecontrole te plaatsen ..."

8 Onder verwijzing naar artikel 3, lid 2, van verordening nr. 1076/72, bepalende dat "[De heffingen] uiterlijk op het ogenblik waarop [de douane-]formaliteiten worden vervuld, eisbaar zijn", en naar vorenaangehaald lid 5 van artikel 15 van verordening nr. 1373/70, concludeert verzoekster, dat de betrokken heffing had moeten worden geïnd op het tijdstip waarop zij haar verzoek om een uitvoervergunning indiende. Doordat de douane haar recht om de heffing toe te passen niet had uitgeoefend, zou dit recht ingevolge de aangehaalde gemeenschapsbepalingen zijn vervallen.

9 De Administratie van de Staatfinanciën is van mening dat toepassing van douanerechten of heffingen een fase vormt die na de aanvaarding van de aangifte ten invoer of uitvoer door de douane komt. Zij acht het uitgesloten dat bij de litigieuze gemeenschapsbepaling een vervaltermijn zou zijn ingevoerd, waardoor de bevoegde autoriteit van de Lid-Staat later niet alsnog betaling zou kunnen verlangen van een heffing die bij vergissing niet is geïnd op het tijdstip waarop de douaneformaliteiten werden vervuld.

10 Volgens de Italiaanse regering en de Commissie, die schriftelijke opmerkingen bij het Hof hebben ingediend, kan artikel 3, lid 2, van verordening nr. 1076/72 niet aldus worden uitgelegd, dat wanneer bij de vervulling van de douaneformaliteiten het recht tot inning van de heffing niet is uitgeoefend, het tot verval van dit recht komt, waardoor latere inning is uitgesloten.

11 Deze uitlegging dient te worden aanvaard. In de eerste plaats biedt de tekst van de litigieuze gemeenschapsbepaling geen grond voor de conclusie, dat het daarin voorkomende woord „uiterlijk" wijst op een verval van de fiscale schuldvordering op een bepaald moment. En dergelijke conslusie zou slechts op haar plaats zijn indien het begrip verval van recht uitdrukkelijk in de litigieuze tekst voorkwam en de tekst een duidelijke, expliciete bepaling van die strekking bevatte.

12 In de tweede plaats is duidelijk, dat het woord „uiterlijk" geen betrekking heeft op de inning van de vordering, maar op haar opeisbaarheid. Voor een goed begrip van de litigieuze bepaling is deze laatste term van wezenlijk belang. Het tijdstip van vaststelling en dus van de opeisbaarheid van de schuld kan immers ook liggen vóór de dag waarop de douaneformaliteiten worden vervuld. Zoals de Commissie en de Italiaanse regering hebben opgemerkt, is dit ook in de regel het geval.

13 De uitdrukking „uiterlijk . . . eisbaar" in de litigieuze bepaling moet derhalve niet in die zin worden opgevat, dat zij een vervaltermijn stelt, doch aldus dat zij bedoeld is voor het geval waarin het tijdstip van de vaststelling en daarmee van het opeisbaar worden van de schuld is gelegen vóór de dag waarop de douaneformaliteiten worden vervuld. De voldoening en inning van de heffing in eigenlijke zin, dat will zeggen de betaling ervan, kunnen derhalve ook in een later stadium plaatsvinden.

Kosten

14 De kosten door de Italiaanse regering en de Commissie van de Europese Gemeenschappen wegens indiening van hun opmerkingen bij het Hof gemaakt, kunnen niet voor vergoeding in aanmerking komen. Ten aanzien van de partijen in het hoofdgeding is de procedure als een aldaar gerezen incident te beschouwen, zodat de nationale rechterlijke instantie over de kosten heeft te beslissen.

HET HOF VAN JUSTITIE (Eerste kamer),

uitspraak doende op de door het Tribunale te Genua bij beschikking van 25 mei 1981 gestelde vraag, verklaart voor recht:

De uitdrukking „uiterlijk . . . eisbaar" in artikel 3, lid 2, van verordening nr. 1076/72 van de Commissie van 25 mei 1972 tot vaststelling van nadere regelen betreffende de heffingen bij uitvoer in de sector suiker en tot wijziging van verordening nr. 2637/70 (PB L 121 van 1972, blz. 22), moet niet in die zin worden opgevat, dat zij een vervaltermijn stelt, doch aldus dat zij bedoeld is voor het geval waarin het tijdstip van de vaststel-

ling en daarmee van het opeisbaar worden van de schuld is gelegen vóór de dag waarop de douaneformaliteiten worden vervuld. De voldoening en inning van de heffing in eigenlijke zin, dat wil zeggen de betaling ervan, kunnen derhalve ook in een later stadium plaatsvinden.

Bosco O'Keeffe Koopmans

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op 27 mei 1982.

De griffier
voor deze
H. A. Rühl
Hoofdadministrateur

De president van de Eerste kamer
G. Bosco

CONCLUSIE VAN DE ADVOCAAT-GENERAAL G. REISCHL VAN 1 APRIL 1982 [1]

Mijnheer de President,
mijne heren Rechters,

Artikel 16 van verordening nr. 1009/67 houdende een gemeenschappelijke ordening der markten in de sector suiker (PB nr. 308 van 1967, blz. 1) bepaalde in de versie van verordening nr. 607/72 (PB L 75 van 1972, blz. 4), dat indien de cifprijs voor witte suiker of ruwe suiker — die door de Commissie overeenkomstig verordening nr. 784/68 (PB L 145 van 1968, blz. 10) wordt vastgesteld — hoger is dan de drempelprijs — dat wil zeggen de overeenkomstig artikel 12 van verordening nr. 1009/67 vastgestelde prijs — bij uitvoer van het betrokken produkt een heffing wordt toegepast, gelijk aan het verschil tussen deze prijzen. Ook bepaalde het, dat wanneer het gevaar bestaat dat de suikervoorziening van de Gemeenschap, of van een van de gebieden van de Gemeenschap, niet meer kan geschieden tegen een prijspeil dat wordt begrensd door de drempelprijs, bij uitvoer van het betrokken produkt een *speciale* heffing kan worden toegepast; in dat geval vervalt eerstgenoemde heffing. Verder was volgens deze bepaling de eventueel toe te passen heffing of speciale heffing, „behoudens door de Raad ... vastgestelde andersluidende bepalin-

1 — Vertaald uit het Duits.